CUVINTE ARGOTICE SUD-SLAVE DE ORIGINE ROMÂNEASCĂ.

În periodicul din Belgrad, *Godišnjica Nikole Čupića*, t. XV (1895), p. 88—95, se găsește o listă de cuvinte din «argot»-ul țesătorilor de pănuri din păr de capră. *(mutavdžije)*, al frânghierilor și al olarilor din orașele Kraljevo, Kragujevac, Leskovac, Niš, etc, comunicate de Dj. Popović într'o dare de seamă asupra călătoriei lui Jagić prin Sârbia. O seamă dintre aceste cuvinte sunt românești: *brnza* «brânză» (p. 88); *galbin* «ducat» (p. 92); *karnja*, la acuzativ *karnju* (p. 95) și *karnje* (p. 88, 92) «carne»; *kasarına* «prăvălie, casă» (p. 89) (cf. *kućarına*, augmentativ dela *kuća* «casă» și *kućerina* «caduca domus» în dicționarul Academiei din Zagreb s. v.) [1]); *krculja* «obligație, chitanță» < cărțulie.

Ar mai putea fi considerate de origine românească: *stanara* «casă, colibă» < stână și *bočkan* «bou» *(bočka* «vacă») < bou. În cât privește pe *stanara*, cum sunetele românești *ă* și *î* sunt redate în serbo-croată prin *a*, nu vedem nici o greutate să-l derivăm din *stână* cu sufixul augmentativ pe care îl avem și în *kućara* + *ina* E adevărat că în s.-cr. există un cuvânt cu sens identic, *stan*, care ar fi putut servi ca bază lui *stanara* *. Etimologia românească a lui *bočkan* și *bočka* este și mai greu de susținut. În adevăr, acestea pot fi o creație s -cr. din verbul *bosti* «a împunge». Astfel de cuvinte, din lista publicată în *Godišnjica*, cu aspect românesc, ar mai fi: *kenka* «câne» [2]), care e însă albanezul *qen* (cf. *ćemka* «cățea»), *moša* «soră», probabil din alb. *moter*, *motra*, «id.» printr'un procedeu hipocoristic frecvent la Slavii meridionali (cf. *seša* «soră, sorioară», din *sestra)*.

Din care dialect românesc provin aceste cuvinte? Considerând mulțimea elementelor albaneze din acest «argot», ne-am putea gândi la aromână. Dar *brânză* [3]), *cărțulie*, *galbin* [4]) nu sunt cuvinte

[1]) Tot din rom. *casă* îl derivă și Sima Trojanović (v. articolul *Prilog tajnim jezicima*, în *Južnoslovenski Filolog* V, p. 224).

[* O formă *stânărie* e atestată la Istroromâni de Ą, Glavina. Am considerat-o *(Studii Istroromâne* II, p 113) ca formă contaminată din *stână* + *cășărie*. *S P*]

[2]) Astfel îl explică Sima Trojanović (ibid. p. 224).

[3]) D-l Th Capidan l-a găsit totuși atestat, dar rar, și în aromâna.

[4]) Forma aromână este *galbină*.

BDD-A14815 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:40 UTC)

aromânești; pe urmă *n* palatal din *karnja*, *karnje* ne amintește dialectele dr. din Banat și Transilvania. Să nu uităm că majoritatea Românilor dintre Morava, Timoc și Dunăre, deci destul de apropiați de orașele Niš, Kragujevac, etc., vorbesc un graiu aproape identic cu cel bănățean, prezentând patalizarea dentalelor înaintea lui *e* și *i*. Din graiul acestor Români trebue să fie și cuvintele înșirate mai sus, întocmai cum mulțimea elementelor albaneze din acest « argot » *(vajza, vajzor, vajzinka, vajzinče, vajska* « fată, fetiță » < alb. *vajzė ; djale, đale, djalac, đalac* « băiat, copil » < alb. *djalë ; bukar* « pâne » < alb. *bukė ; pljaka, pljače* « femeie, nevastă » < alb. *plakë* « babă » *; kamiti* « a avea » < alb. *kam*, etc.), sunt împrumutate din graiul Albanezilor de Nord-Est, care și-au întins așezările lor, în cele două secole din urmă, până în apropierea orașelor Niš și Kraljevo.

În schimb, o seamă de cuvinte argotice sud-slave de origine românească, comunicate de Sima Trojanović în *Južnoslovenski Filolog* V, trebue considerate ca fiind împrumutate dela Aromâni. Astfel *karne* « carne », cu *n* nepalatalizat, din graiul olarilor din Priština (v. *Južnoslovenski Filolog* V, p. 222), *biserka* « biserică », din graiul zidarilor din regiunea Sirinić, pe care însuși Sima Trojanović îl derivă din aromână (regiunea Sirinić e în apropierea orașului Prizren) (ibid., p. 223), expresia *are* « il y a » și *nore* « il n'y a pas », din Krajina Bosniei) ibid., p. 225). De asemenea și *skutura* « furt », derivat de S. Trojanović *(ibid.)*, din rom. *a scutura*, întrebuințat în graiul tinichigiilor din Prizren, trebue să fie tot de origine aromână judecând după așezarea geografică a acestui oraș, mai aproape de regiuni aromâne decât dacoromâne. Pe urmă, chiar meseria de tinichigiu este o meserie practicată de Aromâni în toată partea apuseană a Peninsulei Balcanice, până în Bosnia, unde sunt numiți *gunusari* și sunt de mult sârbizați (v. articolul lui Weigand: *Rumanen und Aromunen in Bosnien*, în « Jahresbericht » XIV, 171—197). Tot în graiul acestor gunusari, « eine Art Geheimsprache » cum zice Weigand, deci un « argot » serbo-croat, se întâlnește și cuvântul *bisérka* « biserică », amintit mai sus.

E. PETROVICI

BDD-A14815 © 1931-1933 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:55:40 UTC)